

Sylvia ŁAZAREWICZ*

SPÓR O DOPUSZCZALNOŚĆ ZABEZPIECZENIA POWÓDZTWA O ZASKARŻENIE UCHWAŁY WSPÓLNIKÓW SPÓŁKI KAPITAŁOWEJ POPRAWIEZ ZAWIESZENIE POSTĘPOWANIA REJESTROWEGO

(Streszczenie)

Celem artykułu jest zbadanie dopuszczalności prawnej zabezpieczenia powództwa o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki kapitałowej poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego. Analizie poddano przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące zabezpieczenia roszczeń (w tym zmienione brzmienie art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz możliwość wpływu sądu procesowego na postępowanie przed sądem rejestrowym. Szczególny nacisk położono na problem wzajemnych relacji pomiędzy postępowaniem zabezpieczającym (art. 755 § 1 k.p.c.) a uprawnieniem sądu rejestrowego do samodzielnego zawieszenia prowadzonego przez siebie postępowania (art. 249 § 2 i art. 423 § 1 k.s.h.).

Słowa kluczowe: zawieszenie postępowania rejestrowego; zabezpieczenie powództwa; sąd rejestrowy

1. Wstęp

Postępowanie rejestrowe prowadzone w odniesieniu do podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego uchwał wspólników spółek kapitałowych stanowi niewątpliwie istotny element systemu eliminowania z obrotu prawne-
go wadliwych uchwał. Uprawnienie sądu rejestrowego do badania zgodności z prawem nie tylko formy, treści, ale i procedury podejmowania owych uchwał jest co do zasady akceptowane przez większość przedstawicieli nauki prawa, znajduje również wyraz w orzecznictwie sądowym. Rola sądu rejestrowego nie

---

* Dr, Katedra Prawa Gospodarczego, WPiA UWM w Olsztynie; e-mail: syllaz@wp.pl

może bowiem ograniczać się do bezrefleksyjnego wpisywania do rejestru danych wskazanych we wniosku i dołączonych do niego dokumentach.

Zagadnienie, które stało się przedmiotem znacznie większych kontrowersji, dotyczy natomiast możliwości wpływu sądu rozpoznającego powództwo o zaskarżenie uchwały wspólników (określanego dalej jako sąd procesowy) na działanie sądu rejestrowego. Wpływu objawiającego się dopuszczalnością wydania postanowienia o zabezpieczeniu powództwa poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego toczącego się przez innym sądem. Tym samym, dopuszczalnością zobowiązania sądu rejestrowego do powstrzymania się od kontynuowania postępowania rejestrowego. Odniesienie się do tak zakreślonego zagadnienia poprzedzi analiza poglądów przedstawicieli nauki prawa oraz stanowisk zawartych w orzecznictwie sądowym. Sama zaś odpowiedź na pytanie o dopuszczalność wskazanej ingerencji sądu procesowego w postępowanie sądu rejestrowego wymaga skonfrontowania zasad i sposobów zabezpieczania roszczeń niepieniężnych na gruncie kodeksu postępowania cywilnego¹ z możliwością zastosowania ich do zabezpieczenia powództwa o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki kapitałowej.

2. Dopuszczalność zawieszenia postępowania rejestrowego przez sąd procesowy w świetle poglądów doktryny i judykatury

Kwestia dopuszczalności ingerencji sądu procesowego w postępowanie rejestrowe dotyczy styku dwóch postępowań. Z jednej strony postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym, pozostającego w kompetencji sądów rejonowych, w którym dokonywane są wpisy do rejestru (także dla ujawnienia skutków uchwał wspólników spółek kapitałowych). Z drugiej strony dotyczy sporów zainicjowanych powództwem o zaskarżenie uchwały wspólników, prowadzonych w trybie procesowym przez sądy okręgowe.

W doktrynie brak jest jednoznacznej aprobaty dla możliwości zabezpieczenia powództwa o zaskarżenie uchwały wspólników poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego toczącego się w celu ujawnienia w KRS decyzji powziętych przez ten organ. Część autorów uznaje takie rozwiązanie jako zupełnie oczywiste²,

¹ Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 101), dalej jako k.p.c.

² Tak m.in. **R.L. Kwaśnicki**, **M. Romatowska**, *Zabezpieczenie roszczenia przez zawieszenie postępowania rejestrowego*, *Temidium* 2011/1, s. 43; **K. Bilewska**, *Komentarz do uchwały SN z 21.07.2010 r.*, *III CZP 49/10*, *MPH* 2011/1, s. 69; **B. Stelmach**, *Zaskarżanie uchwał*

część przyjmuje, że zawieszenie postępowania rejestrowego przez sąd procesowy jest dopuszczalne wyłącznie w bardzo wyjątkowych sytuacjach, zasadą bowiem jest zawieszanie postępowania rejestrowego przez sąd rejestrowy³. Jeszcze inni przedstawiciele piśmiennictwa stanowczo wykluczają możliwość udzielenia takiego zabezpieczenia na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego⁴.

Pogląd dopuszczający wydanie przez sąd procesowy zarządzenia tymczasowego tej treści wypowiedział natomiast SN w uchwale z 21 lipca 2010 r.⁵, przyjmując dopuszczalność zabezpieczenia roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki z o.o. przez zawieszenie postępowania rejestrowego dotyczącego wpisu zmian na podstawie tej uchwały. Choć zagadnienie nie było przedmiotem szerszej analizy w orzecznictwie, to do takiej tezy przychylił się

---

wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i walnego zgromadzenia akcjonariuszy, KPP 2012/2, s. 367; **M. Bieniak**, w: **J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, R. Zawłocki**, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 1000.

- ³ Tak m.in. **J. Szwaja**, w: **S. Soltyskiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja**, *Kodeks spółek handlowych*, t. III, *Komentarz do artykułów 301–490*, Warszawa 2013, s. 1456; **A. Radwan**, *Szantaż korporacyjny i sposoby jego ograniczenia de lege lata i de lege ferenda*, PPH 2003/11, s. 24–25; **M. Rodzyńkiewicz**, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 465; **A. Owczarewicz**, *Zabezpieczenie powództwa o uchylene bądź stwierdzenie nieważności uchwał organów właścicielskich spółek kapitalowych przez zawieszenie postępowania rejestrowego po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego*, PS 2012/11–12, s. 145; **E. Marszałkowska-Krześ**, *Skutki zaskarżenia uchwały wspólników w spółce z o.o.*, PPH 1999/4, s. 32; **E. Marszałkowska-Krześ**, w: **J. Jacyszyn, S. Krześ, E. Marszałkowska-Krześ**, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa 2001, s. 352–353, która wskazała na dopuszczalność wydania przez sąd procesowy zarządzenia tymczasowego o skutku analogicznym do zawieszenia postępowania rejestrowego, np. zabezpieczenie powództwa poprzez wstrzymanie wykonania uchwały.
- ⁴ Tak m.in. **J.P. Naworski**, w: **T. Siemiątkowski, R. Potrzezecz** (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. III, Warszawa 2012, s. 1014–1015; **Ł. Zamojski**, *Dopuszczalność zawieszenia postępowania rejestrowego przez sąd procesowy w ramach zabezpieczenia powództwa o uchylene/stwierdzenie nieważności uchwały organu właścicielskiego spółki kapitalowej. Glosa do postanowienia SA z 28.01.2014 r., I ACz 62/14*, Glosa 2015/3, s. 68; **K. Skrodzki**, *Glosa do uchwały SN z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10*, PiP 2011/12, s. 124–129.
- ⁵ Uchwała SN z 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10, OSNC 2011, nr 1, poz. 7 z glosą krytyczną **K. Skrodzkiego**, PiP 2011/12, s. 124–129, glosą aprobującą **R.L. Kwaśnickiego**, *Zabezpieczenie roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego. Glosa do uchwały SN z 21.07.2010 r., III CZP 49/10*, MoP (dodatek) 2011/21, s. 10–13 oraz komentarzami aprobującymi **K. Bilewskiej**, *Komentarz do uchwały SN z 21.07.2010 r., III CZP 49/10*, MPH 2011/1, s. 69; **A. Pęczyk-Tofel**, i **M.S. Tofla**, *Aktualności i orzecznictwo*, Pr.Sp. 2010/9, s. 2.

m.in. SA we Wrocławiu w postanowieniu z 19 stycznia 2012 r.⁶ oraz SA w Szczecinie w postanowieniu z 28 stycznia 2014 r.⁷, a już wcześniej sformułował ją SA w Białymstoku w postanowieniu z 6 sierpnia 2009 r.⁸

Niewątpliwie rozstrzygnięcia podjęte przez wskazane sądy zapewniły spółkom skuteczną i szybką ochronę polegającą na wstrzymaniu postępowania rejestrowego i zapobieżeniu wystąpieniu skutków niekorzystnych dla nich uchwał. Stąd też dopuszczenie możliwości zawieszenia postępowania rejestrowego, jako jednego ze sposobów zabezpieczenia roszczeń, jawi się jako instrument umożliwiający ochronę praw i interesów spółki oraz jej współników przed negatywnymi skutkami mogącymi powstać w wyniku wpisania do rejestru zaskarżonych uchwał⁹. Tym niemniej dopuszczalność wskazanych rozstrzygnięć sądów procesowych należy oceniać z punktu widzenia zgodności z prawem, nie tylko zaś efektywności i celowości istnienia.

3. Zabezpieczenie powództwa na gruncie przepisów kodeksu postępowania cywilnego

Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje wprost możliwości zabezpieczenia powództwa o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały współników spółki kapitałowej poprzez zawieszenie postępowania o wpis do rejestru zmian wprowadzonych zaskarżonymi uchwałami. Podstawę dla zawieszenia postępowania rejestrowego mogłyby jednak stanowić przepisy o postępowaniu zabezpieczającym, bowiem w myśl art. 730 § 1 k.p.c. udzielenie zabezpieczenia możliwe jest w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny. Skoro roszczenie o zaskarżenie uchwały współników może stanowić przedmiot sprawy cywilnej, to zawieszenie postępowania rejestrowego przez sąd procesowy nie jest zatem wyłączone *ex definitione*.

Z literalnego brzmienia wskazanego przepisu wynika, że na gruncie regulacji o postępowaniu zabezpieczającym sąd nie działa z urzędu, a na wniosek strony. Wstępnym warunkiem udzielenia zabezpieczenia jest więc zgłoszenie takiego żądania przez uprawnionego. Wniosek powinien zawierać wskazanie sposobu zabezpieczenia, uprawdopodobnienie istnienia roszczenia, tj. okoliczności

⁶ Postanowienie SA we Wrocławiu z 19 stycznia 2012 r., I ACz 45/12, LEX nr 1108794.

⁷ Postanowienie SA w Szczecinie z 28 stycznia 2014 r., I ACz 62/14, niepubl.

⁸ Postanowienie SA w Białymstoku z 6 sierpnia 2009 r., I ACz 591/09, OSA-B 2009/2–3, poz. 37.

⁹ R.L. Kwaśnicki, M. Romatowska, *op. cit.*, s. 43.

uzasadniających zabezpieczenie oraz istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Strona wnosząca o udzielenie zabezpieczenia roszczenia powinna wskazać jego sposób. Z treści art. 755 § 1 k.p.c. wynika wprost, iż w przypadku roszczeń niepieniężnych (a do takich należy roszczenie o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały wspólników) sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Dalsza część przepisu, zawierając przykładowe wyliczenie sposobów zabezpieczenia, wskazuje, że sąd w szczególności może: „unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania” (art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.), „zawiesić postępowanie egzekucyjne lub inne postępowanie zmierzające do wykonania orzeczenia” (art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c.) lub „nakazać wpisanie stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze” (art. 755 § 1 pkt 5 k.p.c.). Sądowi pozostawiono zatem swobodę w wyborze sposobu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego, byleby był on odpowiedni do okoliczności sprawy. Przy wyborze sąd powinien uwzględnić interesy stron tak, by uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.). Ponadto, decydując o sposobie zabezpieczenia, sąd jest związany treścią wniosku w tym przedmiocie (art. 738 k.p.c.), co oznacza, że swobodę wyboru sposobu zabezpieczenia roszczenia ograniczono do zabezpieczeń proponowanych przez uprawnionego¹⁰. Tym samym, tylko wówczas, gdy złożony zostanie wniosek o zawieszenie postępowania rejestrowego, sąd ma obowiązek ocenić, czy ten sposób zabezpieczenia jest w konkretnej sprawie odpowiedni¹¹.

4. Dopuszczalność stosowania przepisów o zabezpieczeniu do zawieszenia postępowania rejestrowego

4.1. Zabezpieczenie powództwa poprzez „nakazanie wpisania stosownego ostrzeżenia we właściwym rejestrze” (art. 755 § 1 pkt 5 k.p.c.)

Ustalając, czy zawieszenie postępowania rejestrowego może stanowić odpowiedni sposób zabezpieczenia powództwa, należy uwzględnić treść art. 755 § 1 pkt 5 k.p.c., który wprost umożliwia sądowi nakazanie wpisania ostrzeżenia o zaskarżeniu uchwały we właściwym rejestrze. Niemniej jednak, ani ustawa o Krajowym

¹⁰ K. Skrodzki, *op. cit.*, s. 126.

¹¹ A. Owczarewicz, *op. cit.*, s. 143.

Rejestrze Sądowym¹², ani rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład KRS oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach¹³ nie wskazują reguł wpisywania takiego ostrzeżenia do rejestru. Wykonanie nakazu sądu procesowego polegałoby zatem na złożeniu do akt rejestrowych dokumentu zawierającego ostrzeżenie o toczącym się procesie. Odpis z KRS nie pozwoliłby więc na zapoznanie się tą informacją, co w konsekwencji uniemożliwia uznanie takiego sposobu zabezpieczenia za odpowiedni¹⁴.

Ponadto nie należy zapominać, że zgodnie z art. 730¹ § 2 k.p.c.: „Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub [...] osiągnięcie celu postępowania w sprawie”. Co za tym idzie, pozostawione w aktach rejestrowych ostrzeżenie o zaskarżeniu uchwały, której wpis do rejestru ma charakter konstytutywny, nie wystarcza do osiągnięcia celu postępowania o uchylenie lub stwierdzenie nieważności takiej uchwały¹⁵.

4.2. Zabezpieczenie powództwa poprzez „zawieszenie postępowania zmierzającego do wykonania orzeczenia” (art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c.)

Do ustawowego katalogu sposobów zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych odwołał się SN w uchwale z 21 lipca 2010 r.¹⁶, przyjmując, że art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. przewidujący (wówczas) możliwość „zawieszenia egzekucji lub postępowania wykonawczego” może stanowić podstawę zabezpieczenia powództwa o zaskarżenie uchwały poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego. Powołując się na ogólne sformułowanie przepisu, wywieziono, że sąd procesowy jest władny zawiesić postępowanie rejestrowe jako postępowanie mające na celu wykonanie zaskarżonej uchwały, tj. postępowanie wykonawcze.

Poglądy zawarte we wskazanym orzeczeniu budzą jednak wątpliwości nie tylko z powodów merytorycznych¹⁷, ale i ich aktualności w nowym stanie

¹² Ustawa z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 687), dalej jako ustawa o KRS.

¹³ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 17 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład KRS oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. z 2014 r., poz. 1667).

¹⁴ A. Owczarewicz, *op. cit.*, s. 143.

¹⁵ *Ibidem*, s. 144.

¹⁶ Uchwała SN z 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10, OSNC 2011/1, poz. 7.

¹⁷ Zob. E. Marszałkowska-Krześ, *Zawieszenie postępowania rejestrowego jako zabezpieczenie roszczenia przez sąd orzekający w sprawie zaskarżenia uchwały będącej podstawą wpisu w re-*

prawnym. Od czasu podjęcia uchwały przez Sąd Najwyższy, treść przepisu art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. uległa bowiem zmianie na mocy nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z 16 września 2011 r.¹⁸ Wcześniejsze brzmienie, jako jeden ze sposobów zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, wymieniało „zawieszenie egzekucji lub postępowania wykonawczego”. Obecnie przepis mówi o „zawieszeniu postępowania egzekucyjnego lub innego postępowania zmierzającego do wykonania orzeczenia”. Motywy zmiany nie są przy tym znane, bowiem w uzasadnieniu projektu nowelizacji¹⁹ wspomniano wyłącznie, że ma ona charakter stylistyczny. Choć nie wydaje się, by taka była intencja ustawodawcy, to nowe brzmienie przepisu *de facto* uniemożliwia odwołanie się wprost do jego treści jako podstawy żądania zawieszenia postępowania rejestrowego w trybie zabezpieczenia udzielonego przez sąd procesowy²⁰. Wątpliwości budziło już bowiem traktowanie postępowania rejestrowego jako „postępowania wykonawczego” w rozumieniu ówczesnego brzmienia art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. Tak jak trudno zgodzić się ze stanowiskiem, że postępowanie rejestrowe jest „postępowaniem wykonawczym”, to tym bardziej wątpliwa jest konstatacja, iż stanowi ono „inne postępowanie zmierzające do wykonania orzeczenia”. Wykonanie uchwał organów spółki w drodze wpisu do właściwego rejestru nie stanowi wykonania żadnego orzeczenia, tym samym nie wypełnia dyspozycji wskazanej normy prawnej²¹. Ani bowiem uchwała wspólników spółki kapitałowej nie jest orzeczeniem ani postępowanie rejestrowe nie ma na celu wykonania uchwały, te bowiem wykonuje zarząd spółki. Postępowanie rejestrowe jest merytorycznym postępowaniem w przedmiocie wniosku o wpis w KRS, równorzędny z procesem o zaskarżenie uchwały. Tym samym należy wykluczyć dopuszczalność zawieszenia postępowania rejestrowego uchwał wspólników podlegających wpisowi do KRS poprzez zastosowanie określonego w art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. sposobu zabezpieczenia roszczenia polegającego na „zawieszeniu postępowania egzekucyjnego lub innego postępowania zmierzającego do wykonania orzeczenia”.

---

jeździe, w: **J. Gudowski, K. Weitz** (red.), *Aurea praxis aurea theoria. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. I, Warszawa 2011, s. 918–919; **K. Skrodzki**, *op. cit.*, s. 124–129.

¹⁸ Ustawa z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r., nr 233, poz. 1381).

¹⁹ Uzasadnienie projektu ustawy z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Sejm VI kadencji, druk sejmowy nr 4332.

²⁰ **A. Owczarewicz**, *op. cit.*, s. 140.

²¹ *Ibidem*, s. 139–140.

4.3. Zabezpieczenie powództwa na podstawie art. 755 § 1 k.p.c. *in principio*

Odrzucając możliwość powołania się na przykładowo wyliczone przez ustawodawcę sposoby zabezpieczenia roszczeń, analizie poddać należy dopuszczalność powołania się w tym zakresie na klauzulę generalną przewidzianą w art. 755 § 1 zd. 1 k.p.c. W piśmiennictwie wyrażono pogląd, że zawarte w treści przepisu uprawnienie sądu do zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego „w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni” samo w sobie uzasadnia już przyjęcie, że powództwo o zaskarżenie uchwały może być zabezpieczone poprzez zawieszenie dotyczącego jej postępowania rejestrowego²².

Odpowiedź na pytanie o dopuszczalność powołania się na przepisy ogólne o zabezpieczeniu roszczeń wymaga jednak bliższego przyjrzenia się kwestii interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Jego istnienie stanowi bowiem przesłankę warunkującą samo zabezpieczenie. W myśl art. 730¹ § 2 k.p.c.: „Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub [...] osiągnięcie celu postępowania w sprawie”. Wpisanie do rejestru danych wynikających z uchwały nie jest jednak warunkiem dopuszczalności wykonania takiej uchwały przez zarząd. Nawet w przypadku uchwały, na podstawie której następuje w rejestrze wpis o charakterze konstytutywnym, wykonanie takiej uchwały i tak może nastąpić wcześniej. W konsekwencji wydaje się, że wnioskujący o zabezpieczenie powództwa o zaskarżenie uchwały ma realny interes prawny nie tyle w domaganiu się zawieszenia postępowania rejestrowego, ile w orzeczeniu w ramach zabezpieczenia zakazu podejmowania przez zarząd spółki działań zmierzających do realizacji uchwały, wstrzymania jej wykonania oraz wstrzymania wykonania wynikających z niej praw przez osoby trzecie i udziałowców do czasu prawomocnego rozpoznania powództwa²³.

Należy przy tym zauważyć, że wstrzymanie wykonalności uchwały w trybie zabezpieczenia spowoduje jednak, co do zasady, zawieszenie postępowania rejestrowego przez sąd rejestrowy²⁴. Przy czym zawieszenie rejestracji zaskarżonej uchwały nie będzie wynikiem samodzielnej oceny dokonanej przez sąd rejestrowy, lecz konsekwencją wstępnego badania sprawy i udzielenia zabezpieczenia przez sąd rozpoznający powództwo o uchylenie lub stwierdzenie nieważności

²² Tak R.L. Kwaśnicki, M. Romatowska, *op. cit.*, s. 42.

²³ Ł. Zamojski, *op. cit.*, s. 71–72; M. Godlewski, *Glosa do uchwały SN z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10*, LEX/el. 2012.

²⁴ A. Owczarewicz, *op. cit.*, s. 143.

uchwały²⁵. Na marginesie tylko można wskazać, że problem ten nie istnieje, gdy zaskarżane są uchwały, które w ogóle nie podlegają wpisowi do rejestru (np. uchwała o podziale zysku) – wówczas sąd procesowy z pewnością może w ramach własnej kompetencji np. wstrzymać wykonanie uchwały²⁶.

5. Zakończenie

Poczynione ustalenia wskazują, że do kwestii dopuszczalności ingerencji sądu procesowego w postępowanie rejestrowe należy odnosić się z ostrożnością. Skoro jednak w kodeksie postępowania cywilnego brak jest regulacji wprost zabraniającej jednemu sądowi ingerowania w inne toczące się postępowanie sądowe, to ingerencja poprzez postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia wydaje się dozwolona²⁷. Tak jest m.in. w przypadku uprawnienia sądu procesowego do zawieszenia prowadzonego także przez sąd postępowania egzekucyjnego czy też postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości, które skutkuje zawieszeniem części postępowań toczących się z udziałem upadłego²⁸.

Ponadto, przyjęcie, że wyłącznym środkiem zabezpieczenia w procesie o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały jest zawieszenie postępowania rejestrowego przez sąd rejestrowy, w sposób nieuzasadniony ograniczałoby sąd procesowy, który może przecież stosować art. 730 i n. k.p.c. w każdej sprawie. Przepis art. 249 § 2 i art. 423 § 1 k.s.h.²⁹ także nie ustanawia sam w sobie wyłącznej kompetencji sądu rejestrowego do zawieszenia prowadzonego przezeń postępowania, co w konsekwencji przekreślałoby możliwość zabezpieczenia w ten sposób powództwa przez sąd cywilny, przed którym toczy się proces o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały³⁰. O takim uprawnieniu stanowi także

²⁵ A. Pęczyk-Tofel, M.S. Tofel, *Sądowa kontrola uchwał zgromadzeń w spółkach kapitalowych w postępowaniu rejestrowym*, PPH 2010/2, s. 38.

²⁶ M. Rodzyńkiewicz, *op. cit.*, s. 465.

²⁷ J. Szwaja, w: S. Sołtyśński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *op. cit.*, t. III, s. 1311.

²⁸ A. Owczarewicz, *op. cit.*, s. 141–142.

²⁹ Ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r., poz. 1030), dalej jako k.s.h.

³⁰ Odmiennie L. Zamojski, *op. cit.*, s. 68–70, który argumentuje, że zawieszenie postępowania rejestrowego ze względu na zaskarżenie uchwały będącej podstawą wpisu w rejestrze ustawodawca przewidział jedynie jako środek wyjątkowy. W myśl zasady *exceptiones non sunt extendendae* regulacje szczególne nie podlegają wykładni rozszerzającej. Skoro przyjęto wyraźnie, że wydanie wyroku w sprawie o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały jest możliwe bez zawieszenia toczącego się równolegle postępowania rejestrowego, zatem tym bardziej

art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., wskazując, że jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego, sąd może zawiesić postępowanie z urzędu do czasu jego zakończenia. Ponieważ rozstrzygnięcie sądu procesowego o wadliwości uchwały wspólników wyłącza możliwość wpisania na jej podstawie zmian w KRS, to tym samym ma rzeczywisty wpływ na wynik postępowania rejestrowego, innymi słowy, ma charakter prejudycjalny³¹.

Zasadna wydaje się zatem konstatacja, że sądowi procesowemu przysługuje uprawnienie do zawieszenia postępowania rejestrowego w ramach zabezpieczenia roszczenia o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały. Niewątpliwie jednak, sąd powinien stosować ten szczególny sposób zabezpieczenia jedynie w sytuacjach wyjątkowych³².

Bibliografia

Akty prawne:

Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 101).

Ustawa z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 687).

Ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r., poz. 1030).

Ustawa z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r., nr 233, poz. 1381).

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 17 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład KRS oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. z 2014 r., poz. 1667).

Orzecznictwo:

Uchwała SN z 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10, OSNC 2011/1, poz. 7.

Wyrok SN z 16 listopada 2012 r., III CSK 42/12, LEX nr 1293774.

Postanowienie SA w Białymstoku z 6 sierpnia 2009 r., I ACz 591/09, OSA-B 2009/2–3, poz. 37.

Postanowienie SA we Wrocławiu z 19 stycznia 2012 r., I ACz 45/12, LEX nr 1108794.

Postanowienie SA w Szczecinie z 28 stycznia 2014 r., I ACz 62/14, niepubl.

Opacowania:

Bieniak Michał, w: Jacek Bieniak, Michał Bieniak, Grzegorz Nita-Jagielski, Krzysztof Oplustil, Robert Pabis, Anna Rachwał, Marcin Spyra, Grzegorz Suliński, Marcin Tofel, Robert Zawłocki, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2014.

---

nie powinno być możliwe zawieszenie postępowania rejestrowego w ramach zabezpieczenia powództwa.

³¹ **K. Skrodzki**, *op. cit.*, s. 126–127. O stosunku prejudycjalności szerzej wyrok SN z 16 listopada 2012 r., III CSK 42/12, LEX nr 1293774.

³² Tak słusznie **A. Owczarewicz**, *op. cit.*, s. 145.

- Bilewska Katarzyna**, *Komentarz do uchwały SN z 21.07.2010 r., III CZP 49/10*, MPH 2011/1.
- Kwaśnicki Radosław L., Romatowska Magdalena**, *Zabezpieczenie roszczenia przez zawieszenie postępowania rejestrowego*, Temidium 2011/1.
- Kwaśnicki Radosław L.**, *Zabezpieczenie roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego. Glosa do uchwały SN z 21.07.2010 r., III CZP 49/10*, MoP (dodatek) 2011/21.
- Godlewski Marcin**, *Glosa do uchwały SN z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10*, LEX/el. 2012.
- Marszałkowska-Krześ Elwira**, w: Jerzy Jacyszyn, Sławomir Krześ, Elwira Marszałkowska-Krześ, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa 2001.
- Marszałkowska-Krześ Elwira**, *Skutki zaskarżenia uchwały wspólników w spółce z o.o.*, PPH 1999/4.
- Marszałkowska-Krześ Elwira**, *Zawieszenie postępowania rejestrowego jako zabezpieczenie roszczenia przez sąd orzekający w sprawie zaskarżenia uchwały będącej podstawą wpisu w rejestrze*, w: Jacek Gudowski, Karol Weitz (red.), *Aurea praxis aurea theoria. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. I, LexisNexis, Warszawa 2011.
- Naworski Jerzy P.**, w: Tomasz Siemiątkowski, Robert Potrzebny (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. III, LexisNexis, Warszawa 2012.
- Owczarewicz Agnieszka**, *Zabezpieczenie powództwa o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwał organów właścicielskich spółek kapitalowych przez zawieszenie postępowania rejestrowego po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego*, PS 2012/11–12.
- Pęczyk-Tofel Anna, Tofel Marcin S.**, *Sądowa kontrola uchwał zgromadzeń w spółkach kapitalowych w postępowaniu rejestrowym*, PPH 2010/2.
- Pęczyk-Tofel Anna, Tofel Marcin S.**, *Aktualności i orzecznictwo*, Pr.Sp. 2010/9.
- Radwan Arkadiusz**, *Szantaż korporacyjny i sposoby jego ograniczenia de lege lata i de lege ferenda*, PPH 2003/11.
- Rodzinkiewicz Michał**, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, LexisNexis, Warszawa 2013.
- Skrodzki Karol**, *Glosa do uchwały SN z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 49/10*, PiP 2011/12.
- Stelmach Bartosz**, *Zaskarżanie uchwał wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i walnego zgromadzenia akcjonariuszy*, KPP 2012/2.
- Szwaja Jerzy**, w: Stanisław Sołtysiński, Andrzej Szajkowski, Andrzej Szumański, Jerzy Szwaja, *Kodeks spółek handlowych*, t. III, *Komentarz do artykułów 301–490*, C.H. Beck, Warszawa 2013.
- Zamojski Łukasz**, *Dopuszczalność zawieszenia postępowania rejestrowego przez sąd procesowy w ramach zabezpieczenia powództwa o uchylenie/stwierdzenie nieważności uchwały organu właścicielskiego spółki kapitalowej. Glosa do postanowienia SA z 28.01.2014 r., I ACz 62/14*, Glosa 2015/3.

Sylvia ŁAZAREWICZ

**DISPUTE ABOUT PERMISSIBILITY SECURING CLAIMS FOR REPEAL OR DECLARING INVALIDITY
OF RESOLUTIONS ADOPTED BY THE OWNERSHIP BODIES OF COMMERCIAL COMPANIES
BY SUSPENDING REGISTRATION PROCEEDINGS**

(Summary)

The subject of the article is the analysis of the legal admissibility to suspend the registration proceedings as a way of securing claims for repeal or declaring invalidity of resolutions adopted by the ownership bodies of companies. This study refers to the problem of legal interpretation the amended regulations of the Code of Civil Procedure and the power of civil court to influence the registration proceedings. Special emphasis has been also given to the issue of the interaction between the proceedings to secure claims (see Art. 755 § 1 of the Code of Civil Procedure) and the power of the court of registration to suspend its own registration proceedings (see Art. 249 § 2 as well as Art. 423 § 1 of the Commercial Companies Code).

Keywords: suspending the registration proceedings; securing claims; the court of registration